



**Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D.
Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici**

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. III. Regula agnoscendi gravitatem accidentalem peccati.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74152](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74152)

Respond, negando consequentiam: quia in actibus, qui diversis virtutibus opponuntur, desumitur gravitas ex diversis motivis & rationibus formalibus virtutum; sed in peccatis quæ intra eandem virtutem, v. g. charitatis, diversis actibus virtutis opponuntur, non semper habetur diversitas ex diversa ratione motivi, sed quandoque solum ex diversitate objecti materialis. Ita fit in proposita instantia: nam odium amici diversificatur ab odio inimici ex diversitate boni creati nobis conjuncti, quod prohibemur odio habere: hoc autem est objectum materiale; cumque bonum amici sit nobis conjunctius, quam bonum inimici, propterea actus iste per se est pejor accidentaliter, quam odium inimici. Sic pariter amor amici ex parte objecti materialis est perfectior, quam amor inimici, quia amicus est bonum magis conjunctum: Nihilominus cum ratio diligendi, quæ est bonitas divina, magis influat in dilectionem inimici, quam amici, sitque illa longè magis ardua, & à proprio amore remotior, propterea est formaliter multo perfectior dilectio inimici, quam amici. Ita S. D. 2. 2. q. 27. a. 7.

§. III.

Regula agnoscendi gravitatem accidentalem peccati.

Gravitas accidentalis peccatorum consistit in eorum majori intensione, vel extensione, de qua fit

CONCLUSIO. *Accidentalis gravitas peccatorum desumitur à circumstantiis speciem non mutantibus.* S. D. 2. 7.

Ratio est: Gravitas accidentalis malitiæ moralis accipitur à principio, quod est accidentale respectu actus humani; sed accidentalia actus humani in genere moris sunt circumstantiæ speciem non mutant: [quæ enim speciem mutant, transseunt in conditionem objecti] ideoque vocari solent circumstantiæ merè aggravantes: ergo major minorve gravitas accidentalis malitiæ moralis accipitur à circumstantiis speciem non mutantibus. Unde

11. Inferes primò. Illud peccatum esse gravius extensivè, quòd intra eandem speciem malitiæ afficitur pluribus circumstantiis propriam afferentibus gravitatem, vel quod repugnat pluribus præceptis solum individualiter distinctis. Sic v. g. gravius peccat prodigus, quando sua bona non tantum expendit in fines indebitos, sed etiam cui non debet, ubi non debet, quando non debet, &c. Gravius peccat contra præceptum jejunii, qui comedit carnes in pervigilio S. Matthiæ incidente in feriam 4. temporum Quadragesimæ, quam qui in alio simplici die jejunii carnes comedit.

12. Inferes secundò. Peccati gravitatem non tantum extensivè, sed etiam intensivè augeri ex majori quantitate objecti: unde gravius longè est furtum centum, quam decem aureorum, de prædatio integri gregis, quam unius bovis.

13. Inferes tertio. Peccati gravitatem intensivè augeri non tantum ex majori conatu & intensione voluntatis; sed etiam ex intentione pejoris finis extrinseci. Prima pars per se patet: quia peccatum est tantò intensivè gravius, quantò magis est voluntarium: sed quantò intensior est

voluntas peccandi, tantò magis est voluntarium: ergo. Secunda partis ratio est: quia finis operantis, seu extrinsecus est causa actus humani, & sic quantò est pejor, tantò majorem quoque malitiam influit in actum.

Inferes quartò. Quantitatem seu gravitatem peccati crescere secundum conditionem & dignitatem personæ, contra quam peccatur. S. D. a. 7.

Ratio est: quòd peccati gravitas augetur juxta majorem quantitatem & gravitatem objecti: sed quando per peccatum aliquod læditur & offenditur persona dignior, tunc objectum peccati seu malitia, objectiva est major, quam cum offenditur & læditur persona minus digna: ergo. Minor constat: quia læsio personæ seu offensa activa habet pro objecto personam læsam, unde quò illa persona est major & dignior, tantò objectum quoque læsionis est majus. Unde habetur primo, peccatum mortale contrahere quodammodo infinitam gravitatem in ratione offensæ, siquidem persona, quæ per illud offenditur, nimirum Dominus DEUS, est infinita dignitatis. Habetur secundo, peccata, quibus offenduntur personæ sacræ, & DEO vel ratione status, & officii, ut Clerici, Religiosi, Sacerdotes; vel ratione virtutis magis conjunctæ, ut homines sancti; vel quibus personæ publicæ, & Superiores, quæ DEI vice funguntur, læduntur, esse graviora: injuria quippe aut læsio ejusmodi personis illata, propter specialem illarum conjunctionem cum DEO, redundat in ipsum DEUM: ideoque Zach. 1. dicitur: *Qui vos tangit, tangit pupillam oculi mei.* Habetur tertio. Etiam illa peccata esse graviora, quibus offendimus personas nobis magis conjunctas, vel ratione sanguinis, vel beneficiorum &c. his enim magis læditur ordo charitatis; sicut enim ordo charitatis præcipit, ut nos ipsos præ aliis rectè diligamus, ita magis vetat, ne nos ipsos, quam alios offendamus: ergo pariter præcipit, ut eos qui nobis sunt magis conjuncti, & quasi aliqua pars nostri, minus offendamus. Habetur quarto. Peccatum tantò esse gravius, quantò potiores tangit: Ita gravius est peccare in personam publicam, quam privatam; in illam, quæ est celebris famæ in aliqua Religione, S. Ordine, quam quæ est exigua, aut nullius, &c. Habetur quinto. Si conditio personæ sit impertinens respectu alicujus peccati, peccatum non augeri ex gravitate illius, tunc enim conditio est extra objectum ipsius: sic furtum v. g. ex eo non aggravatur quòd fiat personæ divini, Principi, &c. nam conditio personæ non ita propinque attingitur, sicuti per inhonorationem, vulnerationem, homicidium &c.

Inferes quinto. Peccata etiam posse aggravari ex circumstantia personæ peccantis, ita quidem, ut peccata ex subreptione, sive infirmitate naturæ provenientia tantò sint minor, quantò persona peccans est major in virtute; peccata verò ex malitia & perfecta deliberatione sint tantò graviora, quantò persona peccans est major in virtute, vel munere accepto à DEO, ut inquit S. D. hic a. 10. Ratio primi est, quòd illud peccatum est levius, quòd fit cum minori negligentia, sed peccatum ex subreptione ab homine virtuoso committitur cum minori negligentia; hoc ipso quippe,

quippe, quod est virtuosus, adhibet majorem diligentiam ad illa evitanda quam alius. Ratio secundi est, *primò* ab opposito, quod homo virtuosus propter majora auxilia & media facilius possit evitare peccata, ideoque illa committendo sit negligentior. *Secundò*: quia quanto quis majora accepit beneficia, tanto magis est ingra-

rus deliberatè offendendo suum benefactorum. *Tertiò*: quia ex peccato hominis virtuosus, vel in aliquo majori gradu constituti plures scandalorum occasionem accipiunt. *Quartò*, quia multa sunt peccata, quæ altiori vel sanctiori statui specialiter repugnant, sicut injustitia statui Principis, fornicatio statui Religiosi, vel Sacerdotis, &c.

DISPUTATIO XXI.

DE

Subiecto peccatorum.

Non est sermo de remoto subiecto, quod haud dubiè est creatura rationalis, sed de proximo, sive potentiis animæ. Neque loquimur de peccato in esse actus physici spectato, quo sensu rursus certum est, peccatum in potentiis, imò & membris externis subiectari posse? quis enim dubitet, impudicum aspectum femine hoc modo consideratum in oculo, illicitam deambulationem in locomotivâ & membris exterioribus residere? Quæritur ergo cum S. D. hîc q. 24. utrùm peccatum moraliter spectatum, partim secundum rationem voluntarii, partim secundum formalem rationem malitiæ, & deformitatis, subiectetur in potentiis à voluntate distinctis, nempe ratione, [scilicet superiori vel inferiori] appetitu sensitivo, &c. & quia non minus utilior, quam potior questio hoc loco moveretur de morosa delectatione & consensu in actum, eidem paulò operosius immorabimur.

ARTICULUS I.

An præter voluntatem detur aliud subiectum formalis peccati?

SUMMARIUM.

1. Quoad rationem voluntarii omne peccatum est in voluntate.
2. Membra & sensus externi non sunt subiectum peccati formalis.
3. Voluntas est subiectum peccatorum etiam quoad rationem malitiæ.
4. Peccatum formaliter subiectatur etiam in ratione, & appetitu sensitivo.
5. Probat ex habitibus.
6. Objectiones.
7. Solvuntur.

§. I.

Subiectum peccati etiam est intellectus & appetitus sensitivus.

1. **C**ertum est primò, quod omne peccatum quoad rationem voluntarii intrinsecè subiectetur in voluntate. Cujus ratio est: Omne peccatum in tantum est voluntarium, in quantum elicitive vel imperitive, directe, vel indirectè est à voluntate: si elicitive, tunc est ipsemet actus voluntatis; si imperitive, tunc saltem dependet ab actu pratico imperii, in quo actus voluntatis includitur. Item si directe est à voluntate, tunc est propter actum voluntatis formaliter, aut virtualiter influentem; si indirectè, tunc etiam vel propter aliquem actum voluntatis, qui est causa vel occasio omittendi, vel certè propter liberam cessationem, & dormitionem voluntatis, hîc & nunc omittentis actum, quem posset & deberet

ponere; sed omnibus istis modis voluntarium intrinsecè est in voluntate.

Nec refert, quod S. D. q. 15, de ver. a. 3, ad 1, dicat: *Peccatum dicitur esse in voluntate non sicut in subiecto, sed sicut in causa.* Nam Resp. mentem S. Doctoris esse, quod non omne peccatum sit in voluntate secundum rationem deformitatis & malitiæ, bene autem secundum rationem voluntarii; nam hoc ipso, quod omne peccatum sit in voluntate tanquam causa, etiam est in ipso subiective, quatenus id, ratione cujus causatur & pendet à voluntate, est intrinsecè in voluntate.

Certum est secundò. Membra, vel potentias sensitivas externas non esse subiectum peccati formaliter sumpti; nam ubi nulla reperitur, quod imperfecit & participata indifferentia aut libertas, ibi peccatum formaliter non subiectatur; sed in membris & sensibus nulla est ipsa libertas vel indifferentia reperitur; membra quippe tantum sunt organa & instrumenta operandi, serviliter subiecta despotico rationis imperio; unde nec sunt alicujus habitus virtuosus vel vitiosus capacia. Idem dixeris de potentia & loco-motiva, quæ sunt determinatæ ad unum suosque actus ex necessitate producant.

Certum est tertio. Peccata etiam quoad rationem malitiæ formalis & moralis in voluntate subiectari: quia cum voluntati per se primo competat formalis ratio liberi & voluntarii, usque sit proprium versari circa finem, & quidem ultimum, propterea ratio libera deordinatur à de-